

8.3 Podstatná jména matoucího rodu

Jn 20,3: ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ... ἤρχοντο εἰς μνημεῖον

– Petr a ten druhý učedník přicházeli k hrobu.

Slova ὁ, Πέτρος, ἄλλος a μαθητὴς jsou nominativy singuláru maskulina, protože „Petr“ a „učedník“ jsou oba podměty věty a ὁ a ἄλλος se s nimi shodují. Avšak μαθητὴς nevypadá jako nominativ singuláru maskulina – protože je z nového vzoru podstatných jmen.

Doposud jsme se naučili, že maskulina se skloňují jako λογος a feminina jako ἀρχη (nebo ἡμερα/δοξα). Existuje však skupina podstatných jmen mužského rodu, která se skloňují podobně jako ἀρχη, a skupina podstatných jmen ženského rodu, která se skloňují jako λογος.

8.3.1 Podstatná jména mužského rodu *podobná* ἀρχη – προφητης a Ἰουδας

Existuje skupina podstatných jmen mužského rodu, která jsou buď vlastní jména, nebo jména typu lidí. Jejich koncovky jsou totožné s koncovkami ἀρχη/ἡμερα kromě nominativu a genitivu singuláru.

		(prorok)	(Juda/Jidáš)
sg.	N.	προφητης	Ἰουδας
	G.	προφητου	Ἰουδα
	D.	προφητη	Ἰουδα
	A.	προφητην	Ἰουδαν
pl.	N.	προφηται	(některá slova zakončená na -ας, pro které je plurál logický, mají stejné koncovky jako προφητης)
	G.	προφητων	
	D.	προφηταις	
	A.	προφητας	

Poznámky

- Tato podstatná jména jsou neobvyklá tím, že vokativy singuláru nemají totožné s nominativy – vokativy jsou προφητα a Ἰουδα.
- Podstatná jména zakončená na -ας, jejichž kmeny jsou zakončené na ε, ι, nebo ρ (např. Ἡλιας) mají genitiv singuláru -ου (Ἡλιου), takto kopírující προφητης.

8.3.2 Podstatná jména ženského rodu *identická* s λογος.

Zde jsou tři slova, která se skloňují zcela stejně jako λογος, ale jsou to feminina.

ὁδος – cesta

ἐρημος – poušť

Αἴγυπτος – Egypt

8.3.3 Shody

Pro oba uvedené typy podstatných jmen potřebujete pozorně sledovat shody, protože mají jiný rod (např. προφητην je mask., ὁδου je fem.), než ukazují koncovky.

Když tato podstatná jména mají u sebe člen, adjektivum, nebo cokoli dalšího, co se s nimi musí shodovat, tak shoda je se skutečným rodem podstatného jména, ne s příslušnými koncovkami.

např. τον προφητην, της ὁδου, τῷ πιστῷ Βαρναβᾶ

8.3.4 Terminologie

Tradičně se různé deklinace, které jsme se naučili, označují následovně:

	maskulinum	femininum	neutrum
1. deklinace	(omezený počet slov jako προφητης)	ἀρχη	(žádné)
2. deklinace	λογος	(několik slov jako ὁδος, která se skloňují jako λογος)	ἔργον

Protože však adjektiva, zájmena a členy mají koncovky jako v mužském rodě, jako v ženské rodě a jako ve středním rodě, je užitečnější uvažovat o nich jako o slovech, která patří k jedinému vzoru s menšími obměnami uvedenými v této části.

	maskulinum	femininum	neutrum
obvyklý vzor	λογος	ἀρχη	ἔργον
výjimky	(omezený počet podstatných jmen jako προφητης, která mají koncovky podobné femininum)	(několik podstatných jmen jako ὁδος, která se skloňují jako maskulina)	(žádné)

Je však nutné, abyste rozuměli tradiční terminologii první a druhé deklinace.